GELDERSE ACADEMIE

Foto Ton Pors

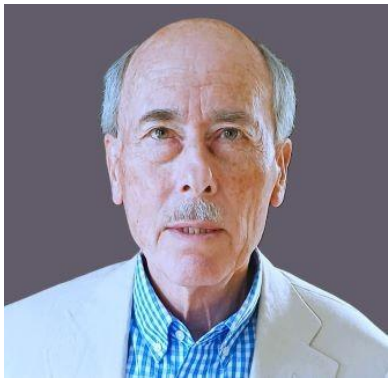
Academieberichten november 2026

Pubquiz 20 november 2026: Jij beslist. Of toch niet? Democratie en wij!
In een vrolijke pubquiz gaan teams onderling strijden om te zien wie de meeste kennis heeft over onze democratie. Test je kennis en vergelijk die met anderen. De quiz vindt plaats in Café De Liefde, Bruggestraat 5 Harderwijk. Aanvang 20.00 uur. Deelname gratis. Je kunt je individueel of als teams opgeven via info@gelderseacademie.nl

Cleveringalezing 26 november 2026, door Dr. Theo (M.) van den Doel met als titel Geopolitiek: "De grootmachten en de positie van Europa".

De Russische inval in de Oekraïne (2022) vormt een keerpunt in de geschiedenis. Volgens Poetin is de 'speciale operatie' geen territoriaal conflict, maar gaat het om een veel fundamenteler onderwerp, namelijk de uitgangspunten voor een nieuwe internationale orde (Sotsji, Valdai International Discussion Club meeting, 5 October, 2023).
De geopolitieke doelen van China zijn gericht op het ontbinden van het netwerk van de VS en zijn bondgenoten; de zuivering van internationale organen van Westerse waarden en een multipolaire ordening op basis van Chinese opvattingen en waarden. Beide grootmachten streven naar een 'nieuwe' wereldorde.

De Verenigde Staten heeft China en Rusland overtroffen door in 2025 afscheid te nemen van de 'oude' wereldorde. Sinds die tijd worden we geconfronteerd met een 'nieuwe' wereldorde, waarbij volgens Thucydides (ca. 460 v. Chr. - 400 v. Chr.) geldt: "the strong do what they can and the weak suffer what they must."
Na een uiteenzetting van het begrip 'geopolitiek' wordt teruggeblikt op de 'geopolitiek' van de 20e eeuw. Vervolgens wordt ingegaan op de geopolitieke doelstellingen van China, Rusland en de Verenigde Staten en de gevolgen daarvan voor Europa. Wat kan Europa als - 'middenmacht' - hiertegenover stellen?

Dr. Theo (M) van den Doel

Van den Doel was landmachtofficier en defensiewoordvoerder van de VVD-Tweede Kamerfractie tijdens de paarse kabinetten. Hij toonde zich daarbij een waardig opvolger van VVD-defensiespecialisten als Couzy, Koudijs en Ploeg. Werkte voor hij in de Kamer kwam als veiligheids- en defensiedeskundige bij Instituut Clingendael in Den Haag. Als lid van de enquêtecommissie Bijlmerramp nam hij afstand van een al te populistisch optreden van de overige commissieleden. Hield zich in de Kamer ook bezig met economische zaken en rampenbestrijding. Ook is hij initiatiefnemer van de jaarlijkse Nationale Veteranendag en van het Draaginsigne voor Veteranen. In 2022 promoveerde Van den Doel aan de Universiteit Leiden met een onderzoek over het Nederlandse veteranenbeleid en veteranenzorg.

Let op: afwijkende locatie

De lezing vindt plaats in MFC de Roef, Middelste Wei 2-4, Harderwijk. Aanvang 20.00 uur, inloop vanaf 19.30 uur. Toegang gratis. Een vrijwillige bijdrage wordt zeer op prijs gesteld. Reserveren kan via reserveren@gelderseacademie.nl of als antwoord op deze mail.

Lustrumlezing Science Café Harderwijk i.s.m. Gelderse Academie

Zowel het Science Café als de Gelderse Academie vieren hun lustrum dit jaar. In het kader daarvan en van nauwere samenwerking hebben we een extra avond ingevoegd met prof. dr. Hanno Brand als gast.

De Hanze: een ongrijpbaar netwerk van steden, kooplieden en ondernemers

De Hanze blijft tot de verbeelding spreken. Niet alleen door het lange bestaan van het middeleeuwse samenwerkingsverband van steden en kooplieden. We herkennen er eigenschappen in die ons tot op de dag van vandaag inspireren. De Hanze vertoonde

vele gedaanten. In haar streven naar samenwerking werd de Hanze ook gekenmerkt door regionale tegenstellingen en uiteenlopende belangen. Met ons eigen Harderwijk, en andere Zuiderzeesteden als voorbeeld hiervan gaat prof. Hanno Brand in op de Hanze als organisatie en losjes geknoopt netwerk van opportunistische steden, kooplieden en ondernemers!
Prof. dr. Hanno Brand was directeur-bestuurder van de Fryske Akademy in Leeuwarden en is een gerenommeerd historicus op het gebied van de middeleeuwse en vroegmoderne geschiedenis. Hij studeerde geschiedenis aan de universiteiten van Leiden en Gent en promoveerde in Leiden.
Hij onderzocht de Bourgondische hertogen, de Hanze en de maritieme geschiedenis van vooral Friesland in de late middeleeuwen en de vroegmoderne tijd. Hij werkte in Nederland, België en Frankrijk en was bijzonder hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij publiceert artikelen en geeft geregeld lezingen over de historische Hanze en de relevantie van dit handelsnetwerk,
ook voor de ondernemingsgeest in de moderne tijd.

Datum: 24 november 2026
Locatie: MFC De Roef, Middelste Wei 2-4, Harderwijk, Aanvang 20.00 uur, inloop 19.15 uur, muziek door Peter Ligtemoet. Toegang gratis, een vrijwillige bijdrage wordt zeer op prijs gesteld.

11 januari 2027, Een programma met dr. Eva Rovers over burgerparticipatie, burgerberaden en democratie.

Foto: Koen van Someren Gréve,
Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International

In een veerkrachtige en rechtvaardige samenleving bepalen inwoners via een democratisch gesprek hoe de mooist mogelijke toekomst eruit ziet. Én hoe we daar gaan komen.
Als schrijver en als directeur van Bureau Burgerberaad werkt Eva Rovers aan een ‘democratisch fitte’ samenleving. Dat is een samenleving waarin iedereen - ongeacht leeftijd, geslacht, opleiding of status - voelt en weet dat zij verschil kunnen maken. Verschil in je eigen buurt of gemeente, maar ook in grote kwesties als klimaat of kunstmatige intelligentie. Zij schreef meerdere boeken en artikelen over de manier waarop democratie zou moeten functioneren. De laatste publicatie is Waarom we politiek niet alleen aan politici kunnen overlaten.

In een vroeger leven studeerde zij cultuurgeschiedenis aan de Universiteit Utrecht en promoveerde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Ze schreef de biografieën van

schrijver Boudewijn Büch (2016) en kunstverzamelaar Helene Kröller-Müller (2010), waarvoor zij de Nederlandse Biografieprijs ontving.
Locatie: MFC De Roef, Middelste Wei 2-4, Harderwijk. De exacte aanvangstijd volgt nog, evenals het programma voor die avond. Reserveren kan via reserveren@gelderseacademie.nl of als antwoord op deze mail.

Wat gebeurt er verder
Science Café: 28 januari 2027 over voedselallergie

Wat is de Gelderse Academie
De huidige Academie is opgericht in 2011 als een bescheiden voortzetting van de historische Gelderse Academie of Universiteit van Harderwijk die van 1648 tot 1812 actief is geweest en is opgeheven bij decreet door Napoleon.
De kern van de huidige activiteiten bestaat uit het organiseren van lezingen (waaronder de Cleveringalezing), een Studium Generale, de leergang Democratisch Burgerschap en Burgerparticipatie.

Ook doet zij onderzoek naar ontwikkelingen die aan de actualiteit raken en kunnen worden omgezet in lezingen, colleges en leergangen. Daarnaast doet zij onderzoek naar en reconstructie van het verleden van de Academie.

Aangezien de Gelderse Academie een stichting is met ANBI status, maar zonder structurele subsidie, worden donaties zeer op prijs gesteld. Dat kan via de onderstaande QR-code.

Uitschrijven/inschrijven
Mocht u in de toekomst geen mailberichten meer willen ontvangen van de Gelderse Academie, of kent u juist iemand die graag wel op de hoogte gehouden wil worden? Wilt u dit dan kenbaar maken door deze mail in die zin te beantwoorden.